

13.04.2026

Yrkesdykking og helse – en populasjonsbasert studie 108844.

Innledning: Yrkesdykkere utsettes for forhøyet omgivende trykk, endring av forholdet mellom spesielt oksygen og nitrogen i pusteluft og oksidativt stress, kulde og omgivelser hvor oppfattelse av farger endres og gradvis forsvinner med økende dybde. Fysiologiske forhold ved dybde, bunntid og dekompressjon har betydning for risiko for å få trykkfallsyke. Yrkesdykkere har også økt risiko for psykiske og sosiale belastninger, uhell og ulykker. Videre er det forskning som tyder på at yrkesdykkere kan utvikle langtids negative helseeffekter selv om de ikke har hatt trykkfallsyke eller har vært utsatt for ulykker.

Studier har vist økt forekomst av dysbar osteonekrose (DON) hos yrkesdykkere med høyest prevalens i Tyrkia, Hawaii, Korea og Japan. DON forekommer primært i proximale del av femur og humerus. Det er holdepunkter for at hos mange vil DON progrediere etter avsluttet dykking. Det er mulig at dette vil medføre økt risiko for senere artrosedannelse i affisert ledd med økt risiko for skjelettsmerte og bruk av smertestillende medikamenter, behov for kunstige ledd og større risiko for frakturer i f.eks. hofte. I hvilken grad disse effektene påvirker yrkesdykkers helse på lengre sikt, også etter avsluttet dykkerkarriere, er ikke kjent.

Mål: Vi vil studere forekomst av sykelighet hos yrkesdykkere med utgangspunkt i medikamentbruk, arbeidsuførhet og lidelse i form av artrose i store ledd hos norske yrkesdykkere.

Materiale og metoder: Vi har identifisert to grupper dykkere med fødselsnummer. Det er 386 dykkere registrert av Petroleumstilsynet fram til 1990 og 5854 innaskjærs dykkere registrert i Arbeidstilsynets dykkersertifikatdatabase i tidsrommet 1980-2011.

For å sammenlikne materialet med normalbefolkning vil vi bruke en kontrollgruppe trukket av Statistisk sentralbyrå (SSB), matchet på kjønn og fødselsmåned. Kontrollgruppa kobles til alle studievariabler på samme måte som studieutvalget (yrkesdykkerene). Kontrollgruppa skal være 3 ganger så stor som studieutvalget og både levende og døde (pr. 2020) skal inkluderes.

Studiepopulasjonen med informasjon om eventuelle dykkersertifikat kobles med data fra Reseptregisteret, KUHR-HELFO, Norsk pasientregister, SSB - FD Trygd, Sykefravær og Befolkning og Nasjonalt Register for Leddproteser. Øvrige objekter i registrene blir brukt som referansegruppe.

Studiedesignet er en retrospektiv populasjonsbasert observasjonsstudie. Statistiske metoder for analyse av data med binære utfall, som f.eks. logistisk regresjon, Poisson regresjon eller negativ binomial regresjon, vil bli brukt.

Resultat: Resultater fra prosjektet planlegges publisert i internasjonalt anerkjente og relevante tidsskrift og vil inngå i doktorgradsarbeider. Preliminære resultater ble presentert på Ortopedisk høstmøte i 2024 og på 14th Annual International Congress of Arthroplasty Registries i 2025.

Tidshorison: Slutt datoen for studien er forlenget til 31.12.2030 etter godkjenning av endringsmelding til REK.

Kontaktinformasjon: Dersom du har spørsmål vedrørende studien kan det sendes e-post til Stein Håkon Låstad Lygre (stein.lygre@helse-bergen.no).